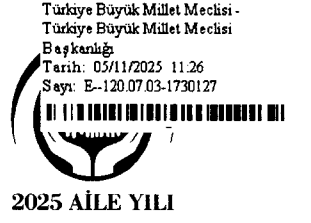

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-21737667

Konu : Soru Önergesi (7/33268)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/33268
GK 12

İlgi : 10.09.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1695726 sayılı yazınız. .

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Av. Mahmut TANAL'a ait 7/33268 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/33268) (5 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: B586F4FB-3FCD-4FBE-AA88-76242525F0EF

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Mahmut KURT
Mühendis

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**ŞANLIURFA MİLLETVEKİLİ SAYIN AV. MAHMUT TANAL'A AİT 7/33268 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Şap hastalığı, ülkemizin coğrafi konumu nedeniyle endemik olarak seyreden ihbarı mecburi hayvan hastalıkları arasında yer almaktadır. Hastalıkla mücadele kapsamında gerekli tüm iş ve işlemler Bakanlığımızın ilgili birimlerince hassasiyetle yürütülmektedir.

Ülkemizde endemik olarak seyreden şap hastalığına karşı, aşılama programı uygulanmaktadır. 2025 yılı bahar dönemi aşılama çalışmaları, Mayıs ayı itibarıyla tamamlanmıştır.

Hastalık çıkışı olmayan dönemlerde hayvan hareketlerine kısıtlama getirilememektedir. Hastalığın görüldüğü ilk andan itibaren "Şap Hastalığının Kontrolüne İlişkin Yönetmelik" kapsamında hastalık çıkışına bağlı olarak her mihrak odağını merkez almak kaydıyla yarıçapı 3 km olan bir koruma bölgesi ve koruma bölgesini çevreleyen yarıçapı 7 km olan bir gözetim bölgesi oluşturulmakta, hastalık çıkan mihrakta kordon ve karantina tedbirleri alınmaktadır. Hastalığın tespit edildiği yerlerde hayvan hareketleri durdurulmuş ve çift tırnaklı hayvanlara tam zamanlı olarak hareket kısıtı getirilmiştir.

2025 yılında şap hastalığında gözlenen vaka artışlarının temel nedeni, hastalığa yol açan virüsün ülkemizde yeni bir serotipinin (Sat-1) ortaya çıkmış olmasıdır. Bu yeni serotipe karşı hayvanların bağışıklığının bulunmaması, hastalığın yayılımında en önemli etken olarak kabul edilmektedir.

Şap hastalığının yeni varyantına karşı 19,4 milyon bin doz aşı üretimi tamamlanmış ve taşra birimlerimize dağıtımı gerçekleştirilmiştir. Aşı üretim ve uygulama çalışmaları, hastalıkla etkin mücadele kapsamında yoğun şekilde devam etmektedir.

Bölgesel incelemeler neticesinde, hayvan hareketlerinin yoğun olduğu, mera kullanımının yaygınlaştığı ve hayvanlar arasında doğrudan temasın yüksek olduğu bölgelerde, hastalığın bulaşma hızı daha yüksek seyretmektedir. Bu durum, hastalığın yayılımında hayvan hareketliliği ve temasın ne denli etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Salgın niteliği taşıyan hayvan hastalığı tespit edilmesi durumunda, mihraklarda koruma ve gözetim bölgesi oluşturulmaktadır. Hastalık sönüşü yapılarına kadar epidemiyolojik incelemeler sonucu belirlenen sınırlar içerisinde hayvan giriş ve çıkışı yasaklanmakta ve hastalık mihrakını çevreleyen koruma ve gözetim bölgelerinde bulunan tüm hayvanlar aşılanmaktadır. Hastalık hakkında tüm paydaşları bilgilendirme ve eğitim çalışmaları, mihrakta temizlik ve dezenfeksiyon işlemleri gerçekleştirilmektedir.

Ülke genelinde hayvan nakillerinden önce tüm hayvanların sağlık kontrolleri "Yurt İçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Nakilleri Hakkında Yönetmelik" kapsamında yapılmaktadır. Ayrıca Veteriner Yol Kontrol ve Denetim İstasyonları 7/24 çalışmaktadır.

Hayvan pazarları, kesimhaneler ve kurbanlık satış yerleri ile kesim yerlerine; il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerinden alınan veteriner sağlık raporu ile sevk edilen tüm hayvanlar, sağlık taramasından geçirilerek gönderilmiştir. Yapılan kontroller sonucunda hastalık tespit edilen hayvanlarla ilgili mevzuat kapsamında gerekli iş ve işlemler uygulanmıştır.

Hayvan pazarlarının kapatılmasının yanı sıra, yapılan epidemiyolojik çalışmalar doğrultusunda riskli illerde, Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyon Kararları ile il içi ve il dışı hayvan hareketlerine kısıtlamalar getirilmiştir. Bu kısıtlamalara uymayarak kontrolsüz hayvan hareketinde bulunan kişilere, il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun ilgili maddeleri kapsamında cezai işlemler uygulanmaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Aşılama çalışmaları ve alınan tedbirler sayesinde hastalığın yayılımı büyük ölçüde kontrol altına alınmış, hayvan pazarlarının açılma süreci başlamıştır.

Bu kapsamda, aşılama oranı yüzde 85'in üzerine çıkan 55 ilimizde hayvan pazarları yeniden açılmıştır.

Ülkemizde henüz görülmeyen virüs tiplerine karşı gerekli tedbirleri almak ve sınır ülkelerle erken uyarı, bilgi paylaşımı ve ortak aşı kampanyaları düzenlenmesi hususunda iş birliği çalışmalarının artırılmasına yönelik çalışmalar planlanmıştır.

Üreticilerin tarımsal üretime yönelik kredi/finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla, 8038 ile 8039 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları ile 2024/15 No.lu Uygulama Esasları Tebliği çerçevesinde; T.C. Ziraat Bankası A.Ş., Ziraat Katılım Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatifleri (TKK) tarafından Hazine faiz/kâr payı destekli kredi/finansman imkânı sağlanmaktadır.

Kararlar kapsamında kredi/finansmana konu ürünlerin/varlıkların 1.1.2024-31.12.2026 tarihleri arasında meydana gelebilecek doğal afetlerden (deprem, şiddetli rüzgâr, doğal afetlerden kaynaklanan yangın, aşırı sıcak zararı, sam yeli, çığ, heyelan, taban suyu yükselmesi, sel, su baskını, fırtına, aşırı yağış, aşırı kar yağışı, kar fırtınası, dolu, kırağı, don, kuraklık, yıldırım düşmesi, güneş yanıklığı ve hortum) etkilendiğinin tespit edilmesi halinde, Ziraat Katılım Bankası, Ziraat Bankası ve TKK'nın kendi, usul, esas ve mevzuatı çerçevesinde, vade tarihinden/hesap devresinden/taksit tarihinden itibaren ertelenmekte ya da taksitlendirilebilmektedir.

Ancak aşılı ari bölgeler haricinde şap hastalığından kaynaklanan zararlar, ilgili mevzuat gereği bu kapsamda değerlendirilmemektedir. Doğal afetler dışındaki faizsiz borç ertelemesine ilişkin uygulamalar Hazine ve Maliye Bakanlığı uhdesinde bulunmaktadır.

8760 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında hayvansal üretim, su ürünleri üretimi, tarımsal araştırma ve geliştirmenin desteklenmesine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Hayvansal üretimde yeni destekleme programı temel hayvancılık ve ürün geliştirme destekleri olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.

- Temel hayvancılık destekleri; büyükbaş hayvancılık, küçükbaş hayvancılık, atık, arıcılık ve ipek böceği faaliyetlerinin desteklenmesinden oluşmaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan yetiştiricilere temel destek tutarına ilave destek verilmektedir. Ayrıca suni tohumlama, soy kütüğü, yerli sperma, ari işletme, sürü yöneticisi (çoban) gibi verimlilik kriterlerine ilave destek sağlanmaktadır.
- Ürün geliştirme destekleri; çığ süt, besilik erkek sığır (karkas), tiftik üretimi desteklerini kapsamaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan üreticilere temel destek tutarına ilave destek verilmektedir. Ayrıca ari işletme, kendi tankında soğutma, örgüt üzerinden pazarlama, karkas ağırlığı, kaliteli tiftik ve sözleşmeli üretim gibi verimlilik kriterlerine ilave destek verilmektedir.

Yeni destekleme modeli ile ilk defa;

- Oğlak ve kuzuya temel destek ödemesi,

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Genç ve kadın yetiştiriciye ilave destek,
- Aile işletmelerine temel destek oranında ilave destek,
- Doğduğu aile işletmesinden kesime giden erkek sığırlara ilave destek,
- Gezgin arıcılık yapanlara ilave destek ve
- Birinci derece örgüt üyesi yetiştiricilere ilave destek

verilmektedir.

Ayrıca planlı üretim bölgelerinde uygun üretim yapanlara ilave destek ve her buzağıya temel destek ödemesi yapmak suretiyle üreten herkesin destek alması sağlanmaktadır.

Yeni destekleme modeli ile birlikte hayvancılık işletmelerinin ekonomik açıdan güçlü, dirençli ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşması hedefiyle sübvansiyonlu kredilerde; kadınlara, gençlere ve planlı üretim bölgelerine ilave indirim uygulanmaktadır. Bu sayede geleceğimizin teminatı gençlerimiz ve ailemizin temel direği olan kadınlarımızın üretimde kalmalarına imkân sağlanmaktadır.

10395 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 14.09.2025 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Karar ile 01.01.2025 tarihinden geçerli olmak üzere hayvancılık desteklerinde aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

- Büyükbaş hayvancılık destekleri kapsamında buzağılar için bir önceki yıla göre %40 artışla hayvan başına 1.400 TL, malaklar için %180 artışla hayvan başına 2.800 TL’ye çıkarılmıştır.
- Küçükbaş hayvancılık destekleri kuzu/oğlaklar için ise bir önceki yıla göre yüzde 50 artışla hayvan başına 300 TL’ye çıkarılmıştır.
- Çoban desteği, küçükbaş hayvancılıkta 300 TL olan temel desteğin 1,8 katı olmak üzere 150 baş üzerinden 81.000 TL olarak ödenecektir.
- Arıcılık desteği, üretici/yetiştirici örgütlerine üye üreticilere arılı kovan başına temel destek bir önceki yıla göre %40 artışla 140 TL’ye, üye olmayanlara %25 artışla 100 TL’ye çıkarılmıştır.
- İpek böceği temel desteği bir önceki yıla göre %10 artırılarak kilogram başına 1.100 TL’ye, tiftik üretimi temel desteği %100 artışla kilogram başına 160 TL’ye çıkarılmıştır.
- Bakanlıkça programlanan aşı uygulamaları sonrasında oluşan atıklar için büyükbaş ve küçükbaş hayvan sahiplerine verilen temel destekleme tutarı, bir önceki yıla göre %100 artırılmıştır.
- Su ürünleri yetiştiriciliği yapan işletmelere, ürettikleri türler ve üretim şekline göre yapılan temel destek oranları artırılmıştır.
- Hayvan gen kaynakları birim destek tutarları artırılmış, Ankara keçisine ilave destek verilecektir.
- Hayvan ve sürü sağlığı desteği kapsamında, hayvan tanımlama araçlarıyla bazı aşı bedelleri de destek kapsamına alınmıştır.
- Su ürünleri desteğinde, üretici örgütlerinin etkinliğini artırmak amacıyla birlik ve tanıtım kesinti oranları %2’den %3’e çıkarılmıştır.

Bakanlığımız tarafından uygulanmaya başlanan Kırsalda Bereket Hayvancılığa Destek Projesi ile ülkemizde etçi damızlık üretimi yapan işletme sayısını artırarak daha fazla etçi ırk besilik

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

materyalinin yerli imkânlarla yetiştirilmesini hedeflemektedir. Böylece kırmızı et arzında sürdürülebilirliği ve yeterliliği sağlamak amaçlanmaktadır. Deprem Besi Bölgesi ilerimizin puanları yüksek tutularak daha fazla kontenjan tahsis edilmiş ve hayvan dağıtımında önceliklendirilmiştir.

Proje kapsamında hak sahibi olan kişilere en az 5 en fazla 15 başa kadar (veteriner hekim/ziraat mühendisi/gıda mühendisi ise en az 5 en fazla 30 başa kadar) etçi ırk gebe düve Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) tarafından temin edilecektir.

Projede hak kazanan kişiler Ziraat Bankası Temel Hayvancılık Kredisi kullanabilecektir. Bu süreç hak sahiplerinin açıklanmasına müteakip olarak Ziraat Bankası tarafından değerlendirilecektir. Üreticilerimiz 2 yıla kadar ödemesiz 3 yıl veya 5 yıl ödemeli toplam 5 veya 7 yılda kredilerini geri ödeyecektir.

Hak sahiplerine hayvan tesliminden itibaren (12) on iki ay boyunca 15 hayvanı geçmeyecek şekilde hayvan başına 1.500 TL olacak şekilde bakım ve besleme bedeli ödemesi ilgili ayda yine TİGEM tarafından yapılacaktır.

Projemiz hayvancılık yol haritasında açıklanan 2024-2028 hedefleri ve eylemleri kapsamında 2025-2028 yılları olmak üzere Proje (3) üç yıl boyunca devam edecektir.

Ayrıca, etçi ırk hayvanların sayılarının artırılması ve et arzının çok daha fazla oranda yerli kaynaklardan karşılanması amacıyla Güçlü Besi Güçlü Üretim Projesi başlatılmıştır. Proje ile etçi ırk spermasıyla doğan her buzağıya ilave destek sağlanacaktır.

Bakanlığımızca yürütülen proje ve destekleme uygulamalarının yanında sözleşmeli üretim modeli de teşvik edilmektedir. T.C. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Hazine Faiz Destekli Yatırım ve İşletme kredisi kullanımında, sözleşmeli üretime yapan üreticilere %15 oranında indirim uygulanmakta ve sözleşmeli üretim yapan üreticilerimize uygulanan prim indirimi %5'den %10'a çıkarılarak, sigorta yaptırabilme imkânı sağlanmıştır.

Çiğ sütün tavsiye fiyatı Ulusal Süt Konseyince belirlenmekte ve ilan edilmektedir. Konseyin yapısında üretici, sanayici ve sivil toplum kuruluşu temsilcileri yer almaktadır.

Bu kapsamda Ulusal Süt Konseyi tarafından 17.09.2025 tarihinde yapılan yönetim kurulu toplantısında; 01.10.2025 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere %3,6 yağ ve %3,2 protein içeriğine sahip çiğ inek sütü tavsiye satış fiyatının üreticinin eline litre başına net geçecek şekilde (çiğ süt desteği hariç) 19,60 TL olarak belirlenmesine karar verilmiştir. Soğutma, nakliye ve diğer cari giderler üretici tarafından karşılandığı takdirde bu giderler üreticiye ilave olarak ödenecektir. Baz alınan yağ ve protein oranlarındaki her bir dizyem (0,1'lik değişim) için ± 29 kuruş fark uygulanacaktır.

Ulusal Süt Konseyi tarafından alınan karar tavsiye niteliğinde olup serbest piyasa şartlarında sütün yağı, proteini kuru maddesi ve diğer kalite kriterlerine göre litresi 19,60 TL üzerinde de fiyatlanabilmektedir. Bu bağlamda üreticilerimizin haklarının korunması ve piyasa koşullarından etkilenmemeleri amacıyla 15.9.2023 tarihli ve 32310 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sözleşmeli Üretimin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik yayımlanmıştır.

Bu yönetmelik ile sanayiye arz edilen çiğ sütün alım ve satımının sözleşmeli usulde yapılması, üretici/üretici örgütü ve alıcı arasında uyulması gereken kuralların belirlenmesi, üretim ve pazarlamada sürdürülebilirliğin sağlanması, arz talep dengesinin oluşturulması sağlanmaktadır. Söz konusu yönetmelik kapsamında çiğ sütün alım ve satımında karşılıklı üretim sözleşmesi

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

düzenlenerek süt fiyatını belirleme imkânı bulunmaktadır.